

det er jo ikke saa ganske lille en Understøttelse. Smidlertid taber denne Understøttelse, i det mindste for mig, ganske sin tillokkende Karakter, naar jeg tænker paa, at den skal udredes af Landmænd, som sidde under langt ugunstigere Forhold, og at den i Særdeleshed skal udredes af den store arbejdende Befolkning. Naar vi tale med Landmænd fra affides liggende og magrere Egne om de trange økonomiske Vilkaar, vi for Tiden have at arbejde under, møder der os altid Udtalelser som disse: Ja, I kunne sagtens, som bo paa de gode Egne, som have en saadan Beliggenhed, at I kunne dyrke Kær og levere dem paa Sukkerfabrikerne, og vi kunne ikke nægte, at der er noget i denne Betragtning. Vilde det ikke være ganske ubilligt, om vi, fordi vi sidde inde med Landets gode Egne, og fordi vore Ejendomme have en saadan Beliggenhed, at vi ere i Stand til med Forbed at dyrke Sukkerroer, skulde oppebære Understøttelse af den øvrige Del af Befolkningen, baade af Landmændene og Bybefolkningen, for at holde denne Industri ved lige, for at holde Koedyrkingen oppe? Det forekommer mig at være ganske ubilligt. Men ved Siden af denne Sagens mere etiske Side har den ogsaa en praktisk Side, der giver den første en langt stærkere Betydning, og det er den, at lige saa snart som vi fik begyndt at oppebære en saadan Understøttelse af benimod et halvt Hundrede Kroner pr. Td. Land, vilde vi — det holder jeg mig forvisset om — komme til at udrede disse Penge igen, snart til den ene, snart til den anden, idet Protektionismen hurtig vil tage Fart, naar vi blot have givet den den ene Finger. Jeg mener, at det vil være en noget ilde Begyndelse paa den Toldrevision, som alle ere enige om, at vi trænge saa haardt til. Det, vi have villet, var netop en Lettelse af Toldbyrderne. Vi have villet en Lettelse for Landbrugets Produktion og Omsætning, vi have villet en rimelig Indskrænkning i Industriens alt for store Beskyttelse, og saa begynder man at gaa i den stik modsatte Retning. Jeg siger, at det vilde være en meget ilde Begyndelse, og vi vilde have tabt Jodfæstet i den økonomiske Kamp, der nu forestaar. Jeg skal aldeles ikke komme ind paa Betragtninger om, hvorfor det er særlig urimeligt at lægge en Stat paa Sukker, jeg tror, at dette Spørgsmaal blev tilstrækkelig udebatteret i Samlingen 1890—91. Jeg mener netop, at Sukkeret er et Næringsmiddel, der spiller en saadan Rolle i den store Befolknings Ernæring, at det vil være aldeles uforsvarligt at lægge en forøget Told paa det, og jeg mener paa den anden

Side, at der drives et saadant Misbrug med det stærke Ol, og at det netop spiller en saa ringe Rolle i den store Befolknings Ernæring, at der ikke er den mindste Grund for Lovgivningsmagten til at træde tilbage fra det Standpunkt, den en Gang har indtaget med Hensyn dertil.

Der er en uden for Sagen liggende Omstændighed, som gør, at jeg i Særdeleshed maa stille mig imod dette Lovforslag og maa advare mine Meningsfæller og Medarbejdere mod at støtte det. Det er dette, at det var netop Sukker- og Møven og de dertil sig knyttende Love, hvorved det forhandlende Venstre brød igennem og indledede den Reformpolitik, der har vist sig mere frugtbar for Landet end 20 Mars Storpolitik tilforn. Jeg tror, at adskillige af mine Kolleger blandt de yngre Rigsdagsmænd ville være enige med mig i, at vi have vænnet os til, før vi kom ind i Rigsdagen, at se hen til denne Vending i dansk Politik med den største Paaskønnelse, og det Standpunkt, som den Gang blev indtaget, er et Standpunkt, hvorfra vi ikke uden tvungende Grund agte at træde tilbage.

Finansministeren (Rüttichau): Jeg vil gerne straks udtale mig om det foreliggende Lovforslag og til mine Udtalelser knytte nogle Mobbemærkninger til det, der hidtil er fremkommet. Jeg tror ingenlunde, at den Anse er retfærdig, der er opstillet mod Lovforslaget, at det atter er et Lovforslag, der beskæftiger sig med disse 2 Skatteobjekter, Ol og Sukker, og gør det paa den Maade, at man netop kommer til det omvendte Resultat af det, der tidligere er fremkommet nemlig ved Lovgivningen i 1891. Jeg skulde være den sidste til at rokke ved det Grundlag, her da forelaa, idet ogsaa jeg anerkender, at den partielle Løsning, der da fremkom, til en vis Grad har vist sig heldig, idet den har haft heldbringende Følger. Naar man ser hen til den finansielle Opfattelse af det, der den Gang fremkom, var der jo en stærk Vængstelse til Stede. Der var modsatte Beregninger oppe. Der var dem, der mente, at Suffertolden ved den større Konsum, selv med den Nedgang, som Loven betingede, vilde bringe en saa overordentlig Indtægt for Statskassen, at man derved næsten forsynede Statskassen for godt. Det har nu ingenlunde været Tilfældet, thi det er netop saa, at Indtægten af Sukkerstaten endnu ikke har naaet den Højde, som man den Gang gjorde sig Forventning om. Jeg skal dog ikke dvæle ved disse Beregninger, men blot udtale, at det, som Suffertolden og